

15. Студеничка
академија

Манастир Студеница
09-12. јун 2010.

800 година
српске медицине

ГЕТОПИС
СТУДЕНИЧКЕ
АКАДЕМИЈЕ
ANNALS OF THE ACADEMY OF STUDENICA

UDC: 61.351.856.2,,18",,19"

Хана Џеси Хенкин Харди, носилац Ордена Светог Саве у медицинској и хуманој мисији од Пацифика до Атлантика и Балкана

Славица Поповић Филиповић, истраживач историје медицине и филантропије

Студеница, колевка српске медицине, изродила је - а кроз осам векова одгојила - многе просветитеље и свете иконе српског наслеђа. Међу њима је Свети Сава, који није само благослов нашег рода, већ и одличје многих добротинитеља широм света.

Хана Џеси Хенкин Харди (Hannah Jessie Hankin-Hardy, 1886-1944), девојачко Хана Гордон, рођена је 1886. године, у Ворчестеру, Енглеска. Хана Гордон је завршила Медицинску школу у Мелбурну, у Аустралији. Тако ће Аустралија, домовина Ханине младости, остати саставни део њеног целог живота, чијим се обалама у мисији филантропа често враћала.

Као млада девојка пријавила се за добровољну болничарку, па тако пратила судбину једне Флоренс Најтингејл, у време када су санитети регрутовали искључиво мушкарце. Своје мисије добротинства поделила је са супругом Samuel Hankin-Hardy (1871-1948), који је на почетку Првог светског рата служио као капелан у британском санитету. Са супругом Самуелом и првом Болницом шкотских жена, Хана Харди је дошла у Србију, јануара 1915. године. У Крагујевцу, Хана Харди се, поред бројних резервних болница српског санитета и болница савезничких земаља, укључила у пожртвовану борбу против велике епидемије пегавог тифуса.

У борби за сузбијање епидемије пегавог тифуса у Крагујевцу, заједно са др Ангелином Јакшић и Драгом Анђелковић, 19. фебруара 1915. године формирала је „Националну лигу српских жена“ и изабрана за њену прву председницу. Лига жена, као део организованог сузбијања епидемије, на челу са Ханом Хенкин је формирала болницу у Крагујевцу (с мушким, женским и дечјим одељењем), организовала неколико бесплатних кухиња за сиромашне, чајцинице на железничким станицама у Крагујевцу и Лапову. Лига српских жена је у периоду од 15. фебруара до 29. априла 1915, прикупила 8.175,54 динара и исплатила 2.231,35 динара на име одржавања амбуланти,

бесплатног лечења и прегледа становништва. У периоду од 1. априла до 12. маја 1915, у диспанзеру је примљено и бесплатно прегледано 787 болесних лица, од којих је 26 оболелих упућено у болницу, а 18 деце је вакцинисано.

Брачни пар Харди опремио је болницу у Тополи, коју је подигао Краљ Петар I Карађорђевић. Порушена ратним разарањима, болница је обнављена по други пут 1920, залагањем Хане и Самуела Хардија. Материјална помоћ стигла је од Сер Томаса Липтона (Sir Thomas Lipton, 1850-1931) власника плантажа чаја и великог филантропа, Њ. В. Кнегиње Јелене Петровне (1884-1962), кћери Њ. В. краља Петра I, удате за руског великог кнеза Ивана Константиновича Романова, српског Црвеног крста, Српског потпорног фонда и других појединачних филантропа. У окупирану Србију, 1915. године, госпођа Харди је допремила велику количину санитетског материјала и лекова у Крушевац за болницу „Цар Лазар“, посетила болнице у Нишу и Пироту, обавила разговоре са српским лекарима и др Симом Карановићем, начелником српског санитета. Хана Харди је поделила страдања великог повлачења српске војске и народа преко Црне Горе и Албаније.

Србија је одликовала Hannah Jessie Hankin-Hardy и Samuela Hankin-Hardy Орденом Светог Саве, за пожртвованост и добротинство у Великом рату, у судбоносним данима српске историје. Меморијал с именима Џеси Хенкин Харди и Самуел Хардија на Болници у Тополи је истрајао, упркос зубу времена, и сведочи да племенита дела добротинства остају трајна сведочанства времена прошлих за дане и генерације које долазе.

Кључне речи: Хана Џеси Хенкин Харди; Прва Болница шкотских жена; Први светски рат; Болница у Крагујевцу; Историја медицине